

## Valtuustoaloite: Aika panostaa aktiivisuuteen!

Kaupunginvaltuusto 08.09.2025 § 107

”Eduskunta hyväksyi 29.4.2025 lakimuutoksen, joka koskee puhelinten ja muiden mobiililaitteiden käyttöä perusopetuksessa. Ylöjärven kaupunki on päättänyt lukuvuoden 2025 alusta lähtien toteuttaa perusopetuksen lakimuutosta kouluissaan kieltämällä mobiililaitteet myös välitunneilta.

Professori Tommi Vasankari on todennut, että noin 40 % kouluikäisistä (5. ja 8. lk) on toimintakyvyltään tasolla, joka vaikeuttaa arjessa jaksamista. Erityisesti keskivartalon lihaskunto ja kestävyyskunto ovat heikentyneet. Hän varoittaa, että jos suunta ei muutu, työkykyongelmat voivat alkaa aiemmin kuin nykyään, ja kansanterveys heikkenee merkittävästi. (Vasankari, 2023.)

Myös LIITU-tutkimuksessa (2024) on havaittu, että lapset, nuoret ja lukiolaiset viettivät suuren osan valvellaoloajastaan paikallaan, pääasiassa istuen, ja liikkumisesta suurin osa oli teholtaan kevyttä. Kyselyaineistossa ja liikemittarilla mitatussa aineistossa havaittiin eroa ikäryhmien välillä. Paikallaanolon määrä lisääntyi nuoremmista vanhempiin ikäryhmiin siirryttäessä. Liikkumisen määrä ja erityisesti reippaan ja rasittavan liikkumisen määrä oli vähäisempää vanhemmissa ikäryhmissä. Eniten lapset ja nuoret liikkuvat omaehtoisesti.

Liikkumisen eriarvoisuus kasvaa, ja siksi koulu on yhä merkittävämpi paikka tasa-arvoisen liikunnan toteuttamiselle. Kaikilla lapsilla ei ole pääsyä harrastuksiin, mutta koulupäivä voi tarjota lisää askeleita, liikunnan iloa, yhteisöllisyyttä ja onnistumisen kokemuksia. Kouluilla on myös mahdollisuus liikuntakasvatuksellisin keinoin edistää liikkumista pienillä uudistuksilla. (Koululiikuntaliitto, 2025.)

Sd. valtuustoryhmä esittää, että koulujen välituntitoiminnan aktivoimiseen kohdennetaan lisämääräraha 30 000€. Tavoitteemme on, että lisämääräraha jakautuisi niin, että pienemmätkin koulut (alle 300 oppilasta) saisivat vähintään 1000€/koulu ja jäljelle jäävä määräraha jaettaisiin oppilasmäärien mukaisesti lopuille kouluille. Haluamme tällä välituntien aktivoimiseen korvamerkatulla lisämäärärahalla ennakoida myös tulevaa perusopetuslain muutosta, jossa tullaan kirjaamaan liikunnallisuuden lisääminen 1.8.2026 alkaen lakiin.

Sd. valtuustoryhmä näkee, että tämä aloite on hyvä ensiaskel siihen, että lapset ja nuoret aktivoituvat välitunneilla tekemään jotain liikunnallista ja aktiivista toimintaa istumisen sekä passiivisuuden sijaan. Mobiililaitteettomat välitunnit ovat loistava mahdollisuus lisätä perusopetukseen kuuluvien lasten ja nuorten aktiivisuutta. Riittävä välineistö on tärkeä osa aktiivista välituntia.

Sosialidemokraattinen valtuustoryhmä ym.”

Toimivalta: Hallintosääntö 32 §

Päätös: Kaupunginvaltuusto päätti lähettää em. valtuustoaloitteen kaupunginhallituksen valmisteltavaksi.

Kaupunginhallitus 29.09.2025 § 315

|                |                                                                                                                                      |
|----------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Toimivalta:    | Hallintosääntö 32 §                                                                                                                  |
| Esittelijä:    | Kaupunginjohtaja                                                                                                                     |
| Päätösehdotus: | Kaupunginhallitus päättää lähettää valtuustoaloitteen hyvinvointilautakunnalle ja kasvatus- ja opetuslautakunnalle lausuntoa varten. |
| Päätös:        | Hyväksyttiin sillä kaupunginjohtajan tekemällä lisäyksellä, että lähetetään valtuustoaloite lausunnolle myös nuorisovaltuustolle.    |

Kasvatus- ja opetuslautakunta 20.01.2026 § 11

|                        |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
|------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Valmistelija:          | Sivistysjohtaja Matti Hursti                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
| Seloste ja perustelut: | <p>Eduskunta hyväksyi 29.4.2025 perusopetuslain muutoksen, jonka myötä liikunnallinen elämäntapa lisätään osaksi esi- ja perusopetuksen tavoitteita. Säännös astuu voimaan 1.8.2026 lukien ja sen johdosta Opetushallitus päivittää esi- ja perusopetuksen opetussuunnitelman perusteita vuoden 2026 alussa.</p> <p>Opetussuunnitelman perusteiden päivityksen luonnoksessa korostetaan liikunnallisen elämäntavan edistämistä koulun toimintakulttuurissa. Tämä voi muun muassa tarkoittaa:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- oppituntien toiminnallisuuden vahvistamista</li> <li>- erilaisten oppimisympäristöjen hyödyntämistä</li> <li>- liikuntavälineiden monipuolisia käyttömahdollisuuksia</li> <li>- <i>liikkumista edistäviä ratkaisuja välitunneilla</i>, siirtymätilanteissa ja koulun yhteisissä tilaisuuksissa</li> <li>- monipuolisia liikkumisen edellytysten huomioimista koulujen ja niiden toimintaympäristöjen rakentamisessa ja käyttömahdollisuuksissa.</li> </ul> <p>Kaupunginvaltuusto hyväksyi 10.11.2025 talousarviokokouksessa 10 000 € korvamerkityn määrärahan koulujen välituntitarvikkeiden hankintaan vuonna 2026. Tulevilla hankinnoilla voidaan edistää liikkumista edistäviä ratkaisuja välitunneilla valtuustoaloitteessa esitetyllä tavalla.</p> <p>Määrärahaa tullaan jakamaan jokaiselle koululle. Kouluja osallistetaan määrärahan jakamisen valmisteluun siten, että koulut esittävät jo etukäteen ehdotuksia määrärahan käyttökohteista.</p> <p>Lakiin kirjattu tavoite liikunnallisen elämäntavan edistämisestä esi- ja perusopetuksessa on kunnille uusi velvoite. Tämä on otettava huomioon myös tulevilla talousarviopäätöksissä.</p> |

|                          |                                                                            |
|--------------------------|----------------------------------------------------------------------------|
| Toimivalta:              | Hallintosääntö 94 §                                                        |
| Lisätietoja päätöksestä: | Sivistysjohtaja, Matti Hursti, p. 050 680 67, etunimi.sukunimi@ylojarvi.fi |
| Esittelijä:              | Sivistysjohtaja                                                            |

Päätösehdotus: Kasvatus- ja opetuslautakunta päättää antaa lausuntonsa valtuustoaloitteeseen edellä olevan selosteosan mukaisesti.

Päätös: Hyväksyttiin.

Hyvinvointilautakunta 10.02.2026 § 22  
400/12.04.02/2025

Valmistelija: Liikuntapäällikkö Sini Aalto

Seloste ja perustelut: Hallitusohjelman Suomi liikkeelle -ohjelman tarkoituksena on lisätä kaikkien suomalaisten liikkumisen määrää. Ohjelma sisältää 16 erilaista toimenpidettä, joista yksi on liikunnallisen elämäntavan edistämisen lisääminen osaksi perusopetuslakia. Tämä toimenpide onkin jo toteutunut sivistysjohtajan (kola 20.1.2026 §11) esittämällä tavalla. Ohjelmassa on myös muita koululaisiin sisältyviä toimenpiteitä. Näistä esimerkkinä toimenpide 5: Vahvistetaan päiväkotijä ja koulupäivien sekä koulumatkojen liikunnallistamista sekä koulupäivien yhteydessä tapahtuvaa harrastamista. Hallitusohjelman koko Suomi liikkeelle -ohjelmaan voi tutustua Opetus- ja kulttuuriministeriön sivuilla.

Vuoden 2025 MOVE -testitulosten ([Oph.fi](https://oph.fi)) perusteella ylöjärveläisistä 5.- ja 8 -luokkalaisista 35,6 % on tilanteessa, jossa heidän toimintakykynsä on mahdollisesti terveyttä ja hyvinvointia kuluttavalla tai haittaavalla tasolla. Tämä on lukema, joka olisi saatava laskuun tulevana vuosina. Ylöjärvellä kiellettiin lukuvuoden 2025-2026 alusta alkaen puhelinten käyttö kokonaan koulupäivien aikana, myös välitunteina. Havaintojen perusteella tämä on jo itsessään lisännyt etenkin pienempien koululaisten liikkumista ja koulupihoilla on nähtävissä enemmän liikettä. Liikkumisen edistämisen näkökulmasta tämä päätös on siis ollut positiivinen ja on mielenkiintoista seurata, millainen vaikutus tällä on esimerkiksi tulevien vuosien MOVE -tuloksiin.

Syksyllä 2025 Tampereen kaupunkiseudun teettämässä kyselyssä koululaisilta kysyttiin välituntivälineistön riittävyyttä. 7-9 -luokkalaisista mielipiteet jakautuivat melko tasan. Noin 40% vastaajista koki, että välineistöä ei ole riittävästi kun noin 38% koki niiden olevan riittävät. Alakoulujen osalta valtaosa oli tyytyväisiä tarjolla oleviin välineisiin. Näiden tulosten perusteella välinetilanne on oppilaiden mielestä melko hyvä, mutta koulukohtaisia eroja on olemassa.

Liikuntapalvelut suhtautuvat positiivisesti esitettyyn välituntivälineistön lisäämiseen. Kuten aloitekin toteaa, ei välineiden lisääminen ole kuitenkaan ainoa ratkaisu liikkeen lisäämiseksi välitunneilla. Nuoret tarvitsevat innostamista sekä kannustamista liikkumiseen. Tämän havainnon on tehnyt tammikuussa aloittanut Liikuttavaa nuorisotyötä Ylöjärvellä -hankkeen työntekijä. Hän on kiertänyt yläkouluja tammikuun ajan pyrkien lisäämään liikettä 5-9 -luokkalaisten kouluarkeen. Rohkeasti kohtaamalla nuoria ja haastamalla heitä erilaisiin peleihin ja leikkeihin saadaan huomattavasti enemmän aikaa liikettä kuin pelkästään välineiden asettaminen esille. Nuoret eivät välttämättä edes tiedä, mitä kaikkea niillä voisi tehdä vaan he kaipaavat ohjausta.

Ylöjärvellä on ollut aiemmin toinen hanke (koulu-PT), jonka tavoitteena oli lisätä liikkumista lasten ja nuorten arkeen koulupäivien aikana. Tässäkin hankkeessa todettiin, että kouluarjessa tarvitaan tsemppareita, jotta liikkumista saadaan tapahtumaan heidän keskuudessaan, jotka muutoin liikkuvat vähemmän.

Kuten edellä on todettu, lakiin kirjattu tavoite liikunnallisen elämäntavan edistämisestä esi- ja perusopetuksessa on kunnille uusi velvoite. Toiminnan sisältöjen ja tarvittavien resurssien jatkosuunnittelussa on pohdittava laaja-alaisesti keinoja lasten ja nuorten liikunnallisen elämäntavan edistämiseksi.

|                          |                                                                                                                                                                                           |
|--------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Toimivalta:              | Hallintosääntä 100 §                                                                                                                                                                      |
| Lisätietoja päätöksestä: | Sivistysjohtaja Matti Hursti, p. 050 680 67, etunimi.sukunimi@ylojarvi.fi<br>Liikuntapäällikkö Sini Aalto, p. 041 730 00165, etunimi.sukunimi@ylojarvi.fi                                 |
| Esittelijä:              | Sivistysjohtaja                                                                                                                                                                           |
| Päätösehdotus:           | Hyvinvointilautakunta päättää antaa lausuntonsa valtuustosaloitteeseen edellä olevien selosteosien (kasvatus- ja opetuslautakunta 20.1.2026, hyvinvointilautakunta 10.2.2026) mukaisesti. |
| Päätös:                  | Hyväksyttiin keskustelun jälkeen.<br><br>Liikuntapäällikkö Sini Aalto poistui kokouksesta tämän asian käsittelyn jälkeen klo 19.54.<br>-----                                              |